

Lounaistuuli-hanke (AKKE)

LLHall 27.03.2023 § 49
80/00.01.05.36/2023

Valmistelija Lilja Virpi Lapin liitto

Lapin kansainvälinen toimintaympäristö muuttui Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainassa helmikuussa 2022. Lapin liitto päivitti kansainvälisen toiminnan strategiansa tilanteen vaativalla tavalla. Uudessa kansainvälisessä strategiassa työn painopistettä siirretään Venäjä-yhteistyöstä EU-politiikkaan sekä Pohjoismaisen yhteistyön tiivistämiseen.

Vuoden 2023 alussa Lappi haki Perifeeristen merellisten alueiden liiton (CPMR) ja sen alaisen Itämerikomission (BRC) jäseneksi. Jäsenyys on nyt hyväksytty. Ne ovat verkostoja, joiden kautta Lapin strategisia tavoitteita on mahdollista edistää aktiivisella toiminnalla. Yhteinen pohjoinen ohjelma edellyttää myös tiivistä pohjoismaista yhteistyötä.

Uudistuvaa kansainvälistä yhteistyötä tukemaan on haettu Lounaistuuli-nimiselle hankkeelle alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemisen AKKE-rahoitusta Lapin liiton toimintasuunnitelman mukaisesti. Hankkeen toteutusaika on 1.3.2023 – 30.6.2025.

Hankkeen tavoitteet

Lounaistuuli-hankkeen tavoitteena on uudessa geopoliittisessa ympäristössä vahvistaa ja tiivistää, yhtäältä Pohjois-Suomen, Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan alueiden välistä yhteistyötä, ja toisaalta Itämeriyhteistyötä Lapin elinkeinoelämän ja aluekehittämisen tukemiseksi. Lisäksi tavoitteena on kartoittaa, mitä mahdollisuuksia uusi turvallisuus-poliittinen liittoutuminen tarjoaa Lapille.

Hanke toteutetaan kolmena työpakettina:

TP 1: Euroopan pohjoisen alueiden yhteistyön tiivistäminen

Ensimmäisenä toimenpiteenä järjestetään Suomen, Ruotsin ja Norjan pohjoisten maakuntien johtoryhmien jäsenten tapaaminen. Sen tavoitteena on Yhteisen pohjoisen ohjelman pohjalta kartoittaa alueiden tilanteet ja tahtotila. Tämä sama ryhmä jatkaa säännöllistä yhteistyötä ja valmistelee yhteisiä kannanottoja ja sisältöjä poliittisten päättäjien tapaamisiin.

Hankkeen aikana järjestetään kaksi alueiden poliittisten johtajien tapaamista. Niiden tavoitteena on saada maakuntien päättäjät tutustumaan toisiinsa ja sitoutumaan yhteistyöhön. Hankkeen edetessä käydään myös läpi alueiden väliset yhteistyösopimukset ja päivitetään tarvittaessa kahden- tai monenvälisiksi. Sopimuksiin kirjataan tavoitteita ja toimenpiteitä, niillä myös vahvistetaan sitoutumista keskinäiseen yhteistyöhön. Lisäksi niin poliittiset päättäjät kun viranhaltijatkin edistävät eri foorumeilla Yhteistä pohjoista ohjelmaa.

Osana yhteisen pohjoisen ohjelman edistämistä Lappi osallistuu Nordic West Officen järjestämään työpajaan Suomi 2030 –skenaariot, jossa työstetään mahdollisia skenaarioita Suomelle. Lapissa järjestettävässä työpajassa työstetään skenaariomateriaalia pohjoisesta näkökulmasta. Toimitaan myös muilla vaikuttamisareenoilla, kuten SuomiAreena Porissa, Ahlmedahls veckan Visbyssä Ruotsissa ja Arendalsuka Norjassa.

TP 2. Itämeriyhteistyön valmiuksien kasvattaminen ja tiivistäminen

Tehokkaan työn takaamiseksi ja Lapin omien strategioiden edistämiseksi sekä Yhteisen pohjoisen ohjelman viestin eteenpäin viemiseksi 1-2 Lapin liiton hallituksen jäsentä perehtyy CPMR:n ja Itämerikomission toimintaan osallistumalla yleiskokouksiin ja tarpeen mukaan muihin kokouksiin. Lapin liiton hallitus linjaa tavoitteet Lapin omien etujen vaikuttamistyölle Itämerikomissiossa ja CPMR:ssa. Vaikuttamistyön avaamiseksi 1-2 viranhaltijaa Lapin liitosta osallistuu Koheesiopolitiikka-, Merialuepolitiikka-, Liikennepolitiikka- ja Arktinen yhteistyö -työryhmien kokouksiin. Myös Yhteisen pohjoisen ohjelman viestiä viedään Itämerikomission työryhmiin.

TP 3. Suomen Nato-jäsenyyden tuomat mahdollisuudet Lapin aluekehittämiseen

1-2 Lapin liiton viranhaltijaa tekee benchmarking-matkan pohjoismaisiin Nato-maihin Norjaan ja Islantiin, EU:n Nato-edustustoon sekä Pohjois-Amerikkaan. Matkojen tavoitteena on selvittää mitä Nato-jäsenyys on verrokkimaille tuonut puolustuksen ja sotilaallisen teknologian lisäksi, sekä tutkia Pohjois-Amerikan mahdollinen kiinnostus Lappia kohtaan. Näkökulmana aluekehitys, TKI, infrastruktuuri ja hyvinvoinnin lisääminen. Lisäksi selvitetään erilaisia toteutuneita rahoitus- ja investointimalleja. Matkojen tuloksista tehdään analyysi ja suunnitelma tulosten hyödyntämiseksi. Järjestetään Nato-keskustelutilaisuus.

Hankkeen kustannukset

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 306 358 €, josta haettava tuki on 245 086 € ja omarahoitusosuus 61 272 €. Kustannuksia muodostuu hankkeelle palkattavasta kokoaikaisesta projektipäälliköstä koko hankkeen ajaksi, poliittisten johtajien ja viranhaltijoiden matkakustannuksista pohjoismaissa ja EU-alueella sekä Pohjois-Amerikassa. Ostopalvelut ja muut kulut sisältävät Suomi 2030 –skenaariot –työpajaan osallistumisen, Rovaniemellä järjestettävät kokoukset ja Nato-keskustelun sekä osallistumisen SuomiAreenaan, Ahlmedahls veckaniin ja Arendalsukaan.

Hankkeen tulokset

Hankkeen tuloksena on syntynyt tiivis ja tavoitteellinen yhteistyö pohjoisten alueiden välille. On myös syntynyt perusta pohjoismaiselle, strategiselle, poliittisen tason yhteistyölle. Tiivis, tavoitteellinen, strateginen poliittisen tason yhteistyö konkretisoituu kahden- ja monenvälisinä sopimuksina, joissa määritellään yhteistyön tulevaisuuden tavoitteita ja toimenpiteitä.

Toisena tuloksena Lapin valmiudet toimia Itämeri- ja Pohjoiskalottiyhteistyössä ovat vahvistuneet. Itämeren alueen ja Euroopan Pohjoisen väliset verkostot ja kumppanuudet ovat vahvistuneet, ja niiden avulla voidaan edistää Lapin koko yhteisiä etuja kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kolmanneksi Lapilla on riittävät tiedot siitä, mitä mahdollisuuksia Suomen Nato-jäsenyys tuo esim. liikenteen kehittämiseksi tai TKI-toimintaan. Nato-jäsenyyden tuomat mahdollisuudet analysoidaan ja raportoidaan sekä niiden hyödyntämisestä laaditaan toimenpide-suunnitelma ja järjestetään keskustelufoorumi. Lisäksi tuloksia hyödynnetään tulevan Lappi-sopimuksen laatimisessa.

Esittelijä vs. maakuntajohtaja Ekdahl Päivi Lapin liitto

Päätösesitys Hallitus hyväksyy Lounaistuuli - hankkeen ja siihen suunnitellun omarahoitusosuuden. Omarahoitusosuus jakautuu hankkeen toimintavuosille 2023-2025.

Lounaistuuli -hankehakemus on jätetty Akke -rahoitushakuun 22.2.2023.
Hankehakemuksen mukaisesti hanke käynnistyy 1.3.2023 alkaen.

Päätös

Vs. maakuntajohtaja teki muutetun päätösesityksen: "Hallitus hyväksyy Lounaistuuli – hankkeen rahoitushakemuksen jättämisen rahoittajalle ja siihen suunnitellun omarahoitusosuuden. Omarahoitusosuus jakautuu hankkeen toimintavuosille 2023-2025.

Lounaistuuli-hankehakemus on jätetty Akke -rahoitushakuun 22.2.2023.
Hankehakemuksen mukaisesti hanke käynnistyy 1.3.2023 alkaen."

Hallitus hyväksyi muutetun päätösesityksen keskustelun jälkeen yksimielisesti.